

Mandat revisjon av handlingsplan for universell utforming

Bakgrunn for saken

Nåværende handlingsplan ved Høgskolen i Østfold ble vedtatt i høgskolestyret 19.12.2011 (sak 113/11), og sist revidert i mars 2014. Høgskolestyret vedtok i styremøte 13. desember 2018 å revidere handlingsplan for universell utforming, jfr. tiltak 31 i Aktivitetsplan for 2019. Det er i sakens anledning etablert en styringsgruppe for tiltaket, bestående av leder for bygningsmessig drift, IKT-direktør, begge administrasjonssjefer, studiedirektør, direktør økonomi og driftsenheten, samt læringsmiljøkonsulent som også er tildelt rollen som prosjektleder for tiltaket. Styringsgruppen har fått i oppdrag av studiedirektør å klargjøre oppdraget med påfølgende utarbeidelse av dette mandat og tilhørende plan for gjennomføring.

Styringsgruppen har videre nedsatt en arbeidsgruppe for arbeidet bestående av Kirsti Lauvli Andersen (avdeling for Helse og velferd), Rolf-Erik Bexrud (leder bygningsmessig drift), Margrethe Karijord Johnsen (eksamensadministrasjon og tilrettelegging studiested Halden), Cecilie Klaunes Nielsen (studieadministrasjon og tilrettelegging studiested Fredrikstad), Magnus Nohr (avdeling for Lærerrutdanning), Sarah Naomi Lunner (student og læringsmiljøansvarlig i Studentparlamentet), Studentleder og Tommy Payne (Læringsmiljøkonsulent).

Definisjon av universell utforming og styrende dokumenter

I FN-konvensjonen om rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne¹, er universell utforming definert som *utforming av produkter, omgivelser, programmer og tjenester på en slik måte at de kan brukes av alle mennesker, i så stor utstrekning som mulig, uten behov for tilpassing og en spesiell utforming. Universell utforming skal ikke utelukke hjelpemidler for bestemte grupper av mennesker med nedsatt funksjonsevne når det er behov for det.*

I regjeringens handlingsplan for universell utforming 2015-2019², omtales et samfunn der alle kan delta. Et viktig virkemiddel for å oppnå dette er god tilgjengelighet og omgivelser som er trygge og praktiske å bruke, hvor universell utforming er en samfunns kvalitet med særlig betydning for personer med funksjonsnedsettelse. Det er et mål at samfunnet skal ha plass til alle uavhengig av funksjonsnedsettelse. Likeverd er også like muligheter til utdanning, arbeid og sosialt liv. I konvensjonens artikkel 24 heter det at partene skal sikre et inkluderende utdanningssystem på alle nivåer, hvor mennesker med nedsatt funksjonsevne får tilgang til høyere utdanning uten diskriminering og på lik linje med andre.

Universell utforming er et tverrfaglig kunnskapsfelt, og kan betraktes både som en visjon, strategi og et virkemiddel som bygger på en grunnleggende verdi om at alle mennesker er

¹ Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet. (2013). *Konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne*. Hentet fra

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/bld/sla/funk/konvensjon_web.pdf

² Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet. (2016). *Regjeringens handlingsplan for universell utforming 2015-2019*. Hentet fra

<https://www.regjeringen.no/contentassets/b335313065f440f6bd7cc203a8e0ce2d/regjeringens-handlingsplan-for-universell-utforming-2015-2019-1.pdf>

likeverdige. En rekke lover og forskrifter regulerer derfor krav om universell utforming, hvor følgende skal legges til grunn og være styrende for revisjon av handlingsplanen:

- [Lov om universiteter og høyskoler \(universitets- og høgskoleloven\)](#). Det fysiske læringsmiljøet skal så langt det er mulig og rimelig, være utformet etter prinsippet om universell utforming. Institusjonen skal så langt det er mulig og rimelig, legge studiesituasjonen til rette for studenter med særskilte behov. Tilretteleggingen må ikke føre til en reduksjon av de faglige krav som stilles ved det enkelte studium.
- [Lov om likestilling og forbud mot diskriminering \(likestillings- og diskrimineringsloven\)](#). Lovens formål er å fremme likestilling og hindre diskriminering på grunn av kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel eller adopsjon, omsorgsoppgaver, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, alder og andre vesentlige forhold ved en person. Med likestilling menes likeverd, like muligheter og like rettigheter. Likestilling forutsetter tilgjengelighet og tilrettelegging.[.....]Loven skal bidra til å bygge ned samfunnsskapt funksjonshemmende barrierer, og hindre at nye skapes. (§1)
- [Forskrift om universell utforming av informasjons- og kommunikasjonsteknologiske \(IKT\)-løsninger](#) stiller krav til IKT-løsninger og gjelder nettløsninger, herunder også digitale læremidler og automater
- [Lov om planlegging og byggesaksbehandling \(plan- og bygningsloven\)](#) Loven setter krav til medvirkning, kontroll og tilsyn. Prinsippet om universell utforming er nedfelt i [lovens formålparagraf \(§1-1\)](#) Loven utdypes i [forskrift om tekniske krav til byggverk \(byggteknisk forskrift\) \(TEK 17\)](#). Tilgjengelighet og universell utforming er tatt inn i flere kapitler, for eksempel når det gjelder uteareal, atkomst, inngangsparti, planløsning og utforming av rom i byggverk.
- [Lov om offentlige anskaffelser \(anskaffelsesloven\)](#) Loven sier at oppdragsgiveren skal stille krav til universell utforming i offentlige kontrakter i samsvar med regler som fastsettes i forskrift.(§6). Dette gjelder alt fra bestilling av kontorstoler til inngåelse av hotellavtaler. Bestillere og leverandører må sette seg inn i hvordan det kan stilles krav om universell utforming i anskaffelser av varer og tjenester i de enkelte tilfeller.

Konkretisering og avgrensning for arbeidet med handlingsplanen

Læringsmiljøet ved Høgskolen i Østfold skal være utformet slik at det skaper færrest mulig barrierer for våre studenter. For å sikre optimal tilgjengelighet uten behov for særløsninger, innebærer dette at prinsippet om universell utforming skal, så langt det er rimelig og mulig, ha forrang i alle våre løsninger.

Handlingsplanen skal sørge for en systematisk samordning av høgskolens innsats, både som virkemiddel for å imøtekomme lovverket på en tilfredsstillende måte, samt for å øke kunnskapsnivået om universell utforming betydningen av dette. Universell utforming er en

strategi som gir grunnlag for å kunne konkretisere kvaliteter i produkter og omgivelser slik at de skal kunne brukes på en likestilt måte.

Handlingsplanen skal omfatte det fysiske og digitale læringsmiljøet. Øvrige områder som det pedagogiske, organisatoriske og psykososiale læringsmiljø skal ikke inngå eksplisitt, men de mål og tiltak som utformes skal likevel underbygge disse.

Handlingsplanen skal ikke omfatte mål og tiltak knyttet til tilrettelegging, men henviser til eksisterende rutiner og tjenesteapparat som sikrer ivaretagelse av den enkelte students særskilte behov i de tilfeller hvor ulike studiesituasjoner krever tilrettelegging.

Prosjektplan med milepæler

Oppgave	Ansvar	Frist
Etablere styringsgruppe	Studiedirektør	20.03
Utarbeidelse av mandat	Styringsgruppe	28.03
Etablere arbeidsgruppe	Styringsgruppe	05.04
Oppstart arbeidsgruppe	Læringsmiljøkonsulent	15.04
Utkast til handlingsplan	Arbeidsgruppe	01.09
Innspill fra Universell.no	Arbeidsgruppe	05.07
Innspill fra PULS	Arbeidsgruppe	05.09
Innspill fra styringsgruppe	Styringsgruppe	15.09
Endelig forslag til handlingsplan	Arbeidsgruppe	01.10
Høring i organisasjonen	Læringsmiljøkonsulent	05.10 (utsatt – ny frist medio januar 2020)
Behandling av høringsuttalelser	Arbeidsgruppe	01.11 (utsatt – ny frist medio januar / februar 2020)

Ferdigstillelse av handlingsplan	Arbeidsgruppe	15.11 (utsatt – ny frist medio februar 2020)
Godkjenning av handlingsplan	Høgskoledirektør	17.12 (utsatt – ny frist medio februar / mars 2020)